



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 158/06-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. mája 2006 predbežne prerokoval sťažnosť B., spoločnosti s ručením obmedzeným, B., zastúpeného advokátom JUDr. L. L., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43 Cob 159/05 z 11. novembra 2005, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť B., spoločnosti s ručením obmedzeným, **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. apríla 2006 doručená sťažnosť B., spoločnosti s ručením obmedzeným, B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. L. L., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 43 Cob 159/05 z 11. novembra 2005 v konaní o žalobe žalobcu L., s. r. o., proti sťažovateľovi ako žalovanému o zaplatenie 170 000 Sk s prísl.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uvádza, že spoločnosť L., s. r. o. (žalobca) sa domáhala v súdnom konaní zaplatenia sumy 170 000 Sk z titulu provízie podľa zmluvy o sprostredkovaní z 2. júna 2003, predmetom ktorej bolo sprostredkovať pre sťažovateľa prenájom nebytových priestorov v B. Podľa sťažovateľa zmluvu o sprostredkovaní podpísala za sťažovateľa V. P., ktorá nemala oprávnenie konať v mene sťažovateľa na základe plnomocenstva udeleného druhým konateľom sťažovateľa Z. B. K. Toto splnomocnenie je neplatné. Zmluva o sprostredkovaní z 2. júna 2003 a zmluva o nájme z 21. januára 2004 nie sú prejavom vôle sťažovateľa, a preto ho ani nezaväzujú. Splnomocnenie je neplatné, pretože ho nepodpísali obaja konatelia sťažovateľa. Okresný súd v Banskej Bystrici (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 63 Cb 97/04-125 zo 14. apríla 2005 žalobe vyhovel. Krajský súd svojím rozsudkom rozsudok okresného súdu v časti istiny a trov konania potvrdil a zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v časti úroku z omeškania.

Podľa sťažovateľa bolo rozsudkom krajského súdu porušené jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 63 Cb 97/04-125 zo 14. apríla 2005, ktorým bol sťažovateľ zaviazaný zaplatiť 170 000 Sk s prísl. Podľa názoru sťažovateľa splnomocnenie z 19. novembra 2002, ktorým bola splnomocnená V. P. na právne úkony druhým konateľom sťažovateľa Z. B. K., bolo neplatné, pretože nebolo podpísané druhou konateľkou V. P., pričom podľa jeho názoru konateľ spoločnosti nemôže splnomocniť druhého konateľa v danom prípade na zastupovanie.

Sťažovateľ nežiada poskytnutie primeraného finančného zadosťučinenia.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Základné právo spoločnosti B. spoločnosť s ručením obmedzeným, so sídlom B., na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1

Listiny základných práv a slobôd a podľa čl. 6 ods. 12 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 11. 11. 2005 sp. zn. 43 Cob 159/05 bolo porušené.

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 11. 11. 2005 sp. zn. 43 Cob 159/05 sa zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný zaplatiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľa na účet jeho právneho zástupcu do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa § 644 Obchodného zákonníka sprostredkovateľovi vzniká nárok na províziu, ak je uzavretá zmluva, ktorá je predmetom sprostredkovania.

V zmysle § 31 ods. 1 Občianskeho zákonníka pri právnom úkone sa možno dať zastúpiť fyzickou osobou alebo právnickou osobou. Splnomocniteľ udelí za tým účelom plnomocenstvo splnomocnencovi, v ktorom uvedie rozsah splnomocnencovho oprávnenia.

Podľa § 13 Obchodného zákonníka ak je podnikateľ fyzická osoba, koná osobne alebo za neho koná zástupca. Právnická osoba koná štatutárnym orgánom alebo za ňu koná zástupca.

Podľa § 133 ods. 1 Obchodného zákonníka štatutárnym orgánom spoločnosti je jeden alebo viac konateľov. Ak je konateľov viac, je oprávnený konať v mene spoločnosti každý z nich samostatne, ak spoločenská zmluva neurčuje inak.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde skúmal, či v danom prípade nejde o zjavne neopodstatnenú sťažnosť. Namietat' porušenie svojich práv v konaní pred ústavným súdom sú totiž

oprávnené len tie fyzické osoby alebo právnické osoby, ktoré splnili všetky zákonné podmienky spojené s nadobudnutím a uplatňovaním takýchto práv. Z konania o ústavnej sťažnosti sú preto vylúčené také návrhy, keď sťažovateľ nesplnil niektorú zo zákonných podmienok potrebnú pre vznik právneho vzťahu, porušenie ktorého namietal na ústavnom súde. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu jedným z dôvodov odmietnutia sťažnosti je jej zjavná neopodstatnenosť, ktorú možno vysloviť v prípade, ak ústavný súd nezistí priamu príčinnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal sťažovateľ (I. ÚS 53/96, I. ÚS 62/96, I. ÚS 20/97).

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenšej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Ústavný súd v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou opakovane vyslovil právny názor, že skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (*mutatis mutandis* I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01 a I. ÚS 13/00).

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že podstata základného práva priznaného podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v prvom rade v oprávnení každého reálne sa domáhať ochrany svojich práv na súde, že tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré ustanovujú o súdnej ochrane

vykonávajú, a teda že základné právo na súdnu ochranu nespočíva len v práve domáhať sa súdnej ochrany, ale ju aj v určitej kvalite, t. j. zákonom ustanoveným postupom súdu, dostať. Ďalej uviedol, že postup súdov v konaní o veci a jeho kvalita ustanovená zákonom je vyjadrením práva na súdnu ochranu účastníka konania vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy. Napokon zdôraznil, že ochranu základným právam a slobodám poskytujú predovšetkým všeobecné súdy, pričom ústavný súd súdnu ochranu v konaní o sťažnosti poskytuje iba vtedy, ak porušenie procesných práv účastníkov konania chránených zákonmi (napr. Občianskym súdnym poriadkom) je súčasne aj porušením základného práva alebo slobody upravených ústavou alebo medzinárodnou zmluvou (I. ÚS 50/97, I. ÚS 54/97).

Konanie a rozhodovanie všeobecných súdov sa uskutočňuje v predpísanom ústavnom a zákonom rámci, rešpektovanie ktorého vylučuje svojvôľu v ich postupe, pričom vylúčenie svojvôle sa zabezpečuje viacerými prostriedkami vrátane ich povinnosti svoje rozhodnutia odôvodniť. Odôvodnenie rozhodnutí súdov tvorí v tomto smere súčasť spravodlivého súdneho procesu a zodpovedá základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (II. ÚS 6/03).

Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (rozsudok z 21. januára 1999 vo veci Garcia Ruiz v. Španielsko) súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sú založené.

Spoločnosť L., s. r. o. (žalobca), sa svojou žalobou domáhala zaplatenia istiny 170 000 Sk s prísl. z titulu zmluvy o sprostredkovaní z 2. júna 2003, podľa ktorej sa žalobca ako sprostredkovateľ zaviazal pre žalovaného ako záujemcu sprostredkovať uzatvorenie zmluvy na prenájom nebytových priestorov v B. podľa jeho požiadaviek. Zmluvné strany sa dohodli na provízií za sprostredkovanie nájomnej zmluvy vo výške jednomesačného nájmu, čo predstavovalo 170 000 Sk. Zároveň v zmluve o sprostredkovaní (bod 4) bolo uvedené, že vzniku práva žalobcu ako sprostredkovateľa na províziu nebráni ani skutočnosť, ak sprostredkovaná nájomná zmluva bude uzavretá až po zániku predmetnej zmluvy o sprostredkovaní. Žalobca sprostredkoval uzavretie predmetnej nájomnej zmluvy s prenajímateľom E., s. r. o., B., ktorá bola podpísaná 21. januára 2004. Žalobca vystavil sťažovateľovi faktúru z titulu provízie za sprostredkovanie na sumu 170 000 Sk 21. januára

2004. Túto sumu sťažovateľ neuhradil. Zmluvu o sprostredkovaní uzavrela za sťažovateľa pani P., ktorá pri uzatváraní zmluvy predložila splnomocnenie druhého konateľa z 19. novembra 2002, ktorou ju tento konateľ splnomocnil v jeho mene podpisovať zmluvy súvisiace s prenájmom vzhľadom na to, že za sťažovateľa museli v zmysle výpisu z obchodného registra podpisovať vždy dvaja konatelia spoločne. Podľa názoru sťažovateľa zmluvu o sprostredkovaní uzavrel iba jeden z konateľov, a preto zmluva o sprostredkovaní je neplatná, a tak na jej základe nemohol vzniknúť žalobcovi ani nárok na províziu. Splnomocnenie z 19. novembra 2002 dané konateľke sťažovateľa V. P. druhým konateľom je podľa názoru sťažovateľa neplatné, pretože splnomocnenie za splnomocniteľa nebolo podpísané dvoma konateľmi, ale len jedným konateľom, a preto konateľka žalovaného V. P. nebola oprávnená ani na podpísanie zmluvy o sprostredkovaní.

Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 43 Cob 159/05 z 11. novembra 2005, k tomuto porušeniu nemohlo dôjsť.

V čase uzavretia zmluvy o sprostredkovaní mal sťažovateľ dvoch konateľov, a to V. P. a Z. B. K.. Teda na platné uzavretie zmluvy sa vyžadovalo spoločné konanie dvoch konateľov. Zmluvu o sprostredkovaní podpísala iba V. P., avšak táto bola platne splnomocnená na konanie druhým konateľom sťažovateľa Z. B. K. namiesto neho a v jeho mene z dôvodu jeho neprítomnosti na území Slovenskej republiky. Toto splnomocnenie bolo vydané z podnetu a s vedomím sťažovateľa. Z obsahu splnomocnenia je zrejmé, kto ho udelil, kto bol splnomocnený a v akom rozsahu (na aké úkony). V danom prípade nejde o splnomocnenie tretej osobe, ktorá nie je konateľom, ale ide o splnomocnenie jedného konateľa druhým konateľom na uzavretie zmluvy z dôvodu neprítomnosti jedného konateľa na našom území, čo nevylučuje ani Občiansky zákonník, ani Obchodný zákonník. Toto splnomocnenie na to, aby bolo platné, nemusela podpísať aj pani P. sama sebe (ako to požaduje sťažovateľ), pretože tu nešlo o vystavenie plnej moci sťažovateľom, za ktorého by museli konať obaja konatelia ako štatutárny orgán spoločnosti, ale išlo o splnomocnenie dané jedným konateľom druhému konateľovi na zastupovanie pri uzavieraní zmlúv súvisiacich s nájmom. Zo splnomocnenia je zrejmé, na aké úkony bola

pani P. splnomocnená, pričom táto svoje oprávnenia neprekročila. Keďže došlo k platnému udeleniu splnomocnenia pani P., aj zmluva o sprostredkovaní a zmluva o nájme nebytového priestoru sú platné, a teda tu bol aj dôvod na uplatnenie si práva na províziu. Keďže Obchodný zákonník ani Občiansky zákonník a ani iný právny predpis nezakazujú, aby jeden konateľ splnomocnil druhého konateľa na zastupovanie a podpisovanie pri právnom úkone, splnomocnenie dané jedným konateľom druhému konateľovi na zastupovanie pri právnych úkonoch súvisiacich s nájmom nebytových priestorov je platné.

Svoj rozsudok krajský súd aj náležite zdôvodnil. V odôvodnení rozsudku krajského súdu sa jednak uvádzajú dôvody uvedené v prvostupňovom rozsudku a jednak krajský súd uvádza aj vlastné dôvody, ktoré ho viedli k potvrdeniu rozsudku okresného súdu v časti istiny a trov konania. Teda k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemohlo dôjsť.

Rozsudok krajského súdu sp. zn. 43 Cob 159/05 z 11. novembra 2005, ktorý sťažovateľ napadol svojou sťažnosťou, nemá charakter zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Vzhľadom na to sťažnosť sťažovateľa je zjavne neopodstatnená.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. mája 2006